

พุทธธรรมเพื่อการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่

ณปภัช พัทธกรโชติ ภูวดิษฐ์ นันทสกุลสิทธิ์* และบรรณวัชร พลคำ
นักวิชาการอิสระ

THE BUDDHIST DOCTRINE FOR MODERN POLITICAL COMMUNICATION

Napaphat Patcharakornchot, Phuwaditiz Nunthasakulsit* and Bannawat Polcum

Independent Scholar

*Corresponding author e-mail: Saokum.sai@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ 3 ธันวาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ 17 ธันวาคม 2568 วันที่ตอบรับบทความ 19 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์พุทธธรรมในการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ โดยเน้นความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสาร ลักษณะเฉพาะของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ หลักพุทธธรรมเพื่อการสื่อสารที่ดี และแนวทางการบูรณาการหลักธรรมเข้ากับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารถือเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด และความรู้สึกระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้ส่งสาร สารหรือข้อมูล ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่มีลักษณะเฉพาะคือ ความซับซ้อน การมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างความโปร่งใส บทความนี้ได้นำหลักกาลามสูตร 10 ข้อมาประยุกต์กับการสื่อสารทางการเมือง โดยผู้ส่งสารต้องพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ สารต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางต้องเหมาะสมและตรวจสอบได้ ผู้รับสารต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความด้วยวิจารณญาณ การบูรณาการหลักพุทธธรรมช่วยให้การสื่อสารลดความขัดแย้ง สร้างความน่าเชื่อถือ และเสริมสร้างคุณธรรม นอกจากนี้ การประยุกต์หลักกาลามสูตรยังสนับสนุนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รอบคอบ และยั่งยืน โดยประชาชนและนักการเมืองสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นและข้อเรียกร้องได้อย่างโปร่งใส ดังนั้น ผลลัพธ์ของบทความนี้ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่เป็นแนวทางที่ส่งเสริมความโปร่งใส ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีคุณธรรมและสร้างสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน

คำสำคัญ: พุทธธรรม การสื่อสาร การเมืองสมัยใหม่

Abstract

This academic article aims to examine the application of Buddhist principles in modern political communication, focusing on the meaning and components of

communication, the distinctive features of modern political communication, Buddhist principles for effective communication, and the integration of these principles into political communication processes. Communication is understood as the process of exchanging information, ideas, and emotions between the sender and the receiver, consisting of four main components: the sender, the message, the communication channel, and the receiver. Modern political communication is characterized by complexity, citizen participation, the use of information technology, and transparency. This study applies the ten precepts of the *Kālāmasūtra* to political communication, emphasizing that the sender must verify the accuracy of information, employ ethical reasoning, and regulate emotions. The message should be clear, complete, and free from misleading content, while the communication channels must be appropriate and verifiable. The receiver is expected to listen carefully, critically analyze, and interpret the message judiciously. Integrating Buddhist principles helps reduce conflicts, enhance credibility, and promote ethical communication. Furthermore, applying the *Kālāmasūtra* supports efficient, deliberate, and sustainable communication, enabling citizens and politicians to exchange information, opinions, and demands transparently. Consequently, the findings indicate that applying Buddhist principles in modern political communication promotes transparency, collaboration, and citizen participation, thereby fostering ethical communication and contributing to a stable and sustainable society.

Keywords: Buddhist Doctrine, Communication, Modern Political

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจระหว่างนักการเมืองและประชาชน การสื่อสารที่โปร่งใสและรอบคอบช่วยลดความขัดแย้ง เสริมสร้างความไว้วางใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตาม ในยุคสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย การบิดเบือนข้อมูล ข่าวลือ และการสื่อสารที่ขาดเหตุผลยังคงเกิดขึ้น ทำให้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองไม่เต็มประสิทธิภาพ การประยุกต์พุทธธรรม โดยเฉพาะหลักกาลามสูตร สามารถเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างการสื่อสารที่มีคุณธรรม รอบคอบ และยั่งยืน หลักกาลามสูตรเน้นให้ผู้ส่งสารพิจารณาข้อเท็จจริง ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ ขณะที่ผู้รับสารต้องวิเคราะห์และตีความสารอย่างรอบคอบ การศึกษาเรื่องนี้จึงมีความสำคัญในการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองที่มีคุณธรรมและประสิทธิภาพ ช่วยให้ทั้งนักการเมืองและประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเรียกร้องอย่างโปร่งใส ลดความเข้าใจผิด และสร้างความร่วมมือในสังคม ทำให้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีความมั่นคง ยั่งยืน และสอดคล้องกับบริบทสังคมสมัยใหม่ (คันธีรา ฉายาวงศ์, 2564)

ปัจจุบัน การสื่อสารทางการเมืองเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ การบิดเบือนข้อมูล ข่าวลือ และความเข้าใจผิด ซึ่งเกิดจากการใช้สื่อดิจิทัล โซเชียลมีเดีย และช่องทางสื่อสารที่ไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ ผู้ส่งสารบางรายอาจเน้นประโยชน์ส่วนตนหรืออำนาจทางการเมือง ทำให้สารไม่ครบถ้วนและไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ขณะที่ผู้รับสารอาจขาดวิจารณญาณในการประเมินข้อมูล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและความขัดแย้งในสังคม แม้จะมีความจำเป็นในการสร้างการสื่อสารที่โปร่งใส รอบคอบ และมีคุณธรรม แต่การประยุกต์หลักพุทธธรรมโดยเฉพาะกาลามสูตรในบริบทการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ยังขาดงานวิจัยเชิงวิชาการที่ชัดเจน ทั้งในแง่แนวทาง วิธีการ และผลลัพธ์ต่อผู้ส่งสารและผู้รับสาร จึงเกิดช่องว่างความรู้ที่จำเป็นต้องศึกษาเพื่อสร้างแนวทางการสื่อสารที่มีคุณธรรม ลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ (วุฒิพร ลิ้มวรภัส, 2562)

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้คือการสร้างแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรม โดยเฉพาะกาลามสูตร เพื่อการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณธรรม ผู้ส่งสารจะสามารถพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ในการส่งสาร ขณะที่สารที่เผยแพร่จะชัดเจน ครบถ้วน และลดความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารจะถูกเลือกให้เหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดอคติ ส่วนผู้รับสารจะสามารถวิเคราะห์และตีความสารด้วยวิจารณญาณ นอกจากนี้ การประยุกต์หลักกาลามสูตรยังช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนักการเมืองและประชาชน การสื่อสารที่เกิดขึ้นจึงมีความโปร่งใส รอบคอบ และยั่งยืน ผลลัพธ์ของการศึกษาเช่นนี้คาดว่าจะ成为แนวทางสำคัญในการพัฒนากระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่มีคุณธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างสังคมที่มั่นคง ยุติธรรม และยั่งยืนในระยะยาว

ความหมาย และองค์ประกอบ ของการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นกระบวนการส่งผ่านข้อมูล ข่าวสาร ความคิด หรือความรู้สึกระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์ การสื่อสารไม่เพียงเกี่ยวข้องกับการพูดหรือเขียนเท่านั้น แต่รวมถึงท่าทาง ภาพ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ องค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร ข้อความ ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ป้อนกลับ และสิ่งรบกวน การทำความเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ลดความเข้าใจผิด และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในทุกบริบท

การสื่อสาร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Communication แปลความเป็นภาษาไทยและใช้กัน หลายคำ เช่น การติดต่อสื่อสาร การสื่อความหมาย การสื่อสาร ถ้าแปลตามรูปศัพท์เดิม การสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งสร้างความร่วมมือหรือคล้ายคลึงกันให้เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่ เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ประมะ สตะเวทิน (2537) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสาร จากบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ ในขณะที่ ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2542) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร คือ กระบวนการถ่ายทอด หรือแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือความรู้สึกซึ่งอาจเป็นรูปของคำ ตัวอักษร สัญลักษณ์ เรียกว่า ข่าวสาร บุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า

ผู้ส่งสาร ส่งไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียก ผู้รับสาร โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นได้เข้าใจ ความหมายตามเจตนาที่ต้องการ และช่วยป้องกันความเข้าใจผิดระหว่างกันและกันอีกด้วย สอดคล้องกับ วิรัช ลภีรัตนกุล (2546) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการในการส่งผ่านหรือ สื่อความหมายระหว่างบุคคล สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่สามารถใช้ความสามารถของตนเองสื่อ ความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยแสดงออก ในรูปของความต้องการ ความปรารถนา ความรู้สึกนึกคิด ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ จากบุคคลหนึ่งไปสู่ อีกบุคคลหนึ่ง

ตามทฤษฎีการสื่อสาร กล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสาร ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร (Sender) สาร หรือข้อมูล (Message) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) โดยผู้ส่งสารจะส่งสารผ่านสื่อ ต่าง ๆ เช่น คำพูด กริยาท่าทาง การเขียน รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ เป็นต้น ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้ (ณัฐชุตา วิจิตรจามร, 2566)

1) ผู้ส่งสาร (Sender) คือ บุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่เริ่มต้นกระบวนการสื่อสาร มีหน้าที่สร้างและ ถ่ายทอดข้อความไปยังผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการสื่อ และรู้จักปรับรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับผู้รับสารและบริบทของการสื่อสาร การเลือกคำพูด น้ำเสียง ท่าทาง หรือสื่อที่ใช้ล้วนส่งผลต่อความเข้าใจของผู้รับสาร ผู้ส่งสารยังต้องมีความรับผิดชอบต่อนเนื้อหาที่สื่อ หาก ข้อความคลาดเคลื่อนหรือสื่อสารไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้ง การสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพจึงต้องเริ่มจากผู้ส่งสารที่มีเจตนาชัดเจน รู้จักวิเคราะห์ผู้รับสารและสถานการณ์ และสามารถ ปรับกลยุทธ์การสื่อสารให้เหมาะสม การฝึกฝนทักษะการสื่อสารของผู้ส่งสาร จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร

2) สารหรือข้อมูล (Message) คือ เนื้อหาหรือข้อความที่ผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร ประกอบด้วยข้อมูล ความคิด ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ การสร้างสารที่ชัดเจนและเหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สารสามารถนำเสนอในหลายรูปแบบ การเลือกประเภทและ รูปแบบของสารควรคำนึงถึงลักษณะของผู้รับสาร ความซับซ้อนของเนื้อหา และบริบทของการสื่อสาร สารที่ไม่ ชัดเจนอาจทำให้ผู้รับสารเข้าใจผิดหรือไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ การสร้างสารที่มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัย ความรอบคอบในการเรียบเรียงความคิด การใช้ภาษาที่เหมาะสม และการพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อ ผู้รับสาร

3) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) คือ วิธีการหรือสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับ สาร การเลือกช่องทางที่เหมาะสมมีผลต่อความเข้าใจและประสิทธิภาพของการสื่อสาร ช่องทางสามารถเป็น แบบตรง เช่น การพูดคุยตัวต่อตัว โทรศัพท์ หรือการประชุมกลุ่ม และแบบอ้อม การเลือกช่องทางต้องคำนึงถึง ความรวดเร็ว ความสะดวก และความเหมาะสมของเนื้อหา นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาสิ่งรบกวนที่อาจเกิดขึ้น เช่น เสียงรบกวน สัญญาณไม่ชัดเจน หรือความเข้าใจผิดของผู้รับสาร เพื่อให้สารถึงผู้รับอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเกิดการตอบสนองที่ต้องการ

4) ผู้รับสาร (Receiver) คือ บุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับสารจากผู้ส่งสารและทำหน้าที่ตีความข้อความ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและตอบสนองต่อสารที่ได้รับ ผู้รับสารมีบทบาทสำคัญในการทำให้การสื่อสาร

สมบูรณ์ เพราะการรับสารไม่ได้หมายถึงการได้ยินหรือเห็นข้อความเท่านั้น แต่รวมถึงการวิเคราะห์ ประเมิน และทำความเข้าใจตามบริบทและประสบการณ์ของตนเอง การตอบสนองหรือป้อนกลับของผู้รับสารยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร ทำให้ผู้ส่งสารทราบว่าข้อความถูกเข้าใจหรือไม่ ผู้รับสารควรมีทักษะการฟัง การอ่าน และการตีความอย่างรอบคอบ รวมถึงมีความตั้งใจเข้าใจสารอย่างแท้จริง การฝึกฝนผู้รับสารให้สามารถตีความสารได้ถูกต้อง ช่วยลดความเข้าใจผิด ความขัดแย้ง และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักของการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นถ่ายทอดข้อความ มีบทบาทในการเลือกเนื้อหาและวิธีการสื่อสารให้เหมาะสมกับผู้รับและบริบทของสถานการณ์ สาร คือเนื้อหาที่ส่งไป อาจเป็นข้อมูล ข้อคิดเห็น ความรู้สึก หรือข้อเสนอแนะ ต้องชัดเจน กระชับ และเข้าใจง่ายเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ช่องทางการสื่อสาร คือวิธีหรือสื่อที่ใช้ถ่ายทอดสาร เช่น การพูด การเขียน โทรศัพท์ อีเมล หรือสื่อสังคมออนไลน์ การเลือกช่องทางที่เหมาะสมช่วยให้สารถึงผู้รับอย่างครบถ้วน ลดความเข้าใจผิด และสนับสนุนการตอบสนองที่ต้องการ ผู้รับสาร คือบุคคลหรือกลุ่มที่รับสาร ทำหน้าที่ตีความ ทำความเข้าใจ และตอบสนอง การรับสารที่รอบคอบและเข้าใจอย่างแท้จริงช่วยให้การสื่อสารสมบูรณ์ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

ลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่

การเมืองสมัยใหม่เป็นกระบวนการทางสังคมที่เน้นความซับซ้อน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการตัดสินใจ การเมืองไม่ได้จำกัดอยู่เพียงสถาบันรัฐหรือบุคคลผู้มีอำนาจ แต่ขยายไปยังเครือข่ายสังคม เศรษฐกิจ และสื่อมวลชน ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการเสนอความคิดเห็น การตรวจสอบ และการสร้างความโปร่งใส การเมืองสมัยใหม่ยังเน้นหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และความรับผิดชอบต่อสังคม การวิเคราะห์ลักษณะของการเมืองสมัยใหม่ช่วยให้เข้าใจพลวัตของอำนาจ กระบวนการตัดสินใจ และปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบาย ทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองที่มีความยุติธรรม โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (มัลลิกา คณานุรักษ์, 2547)

ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง มีนักวิชาการต่างประเทศได้ให้นิยามไว้มากมาย ประกอบด้วย Almond and Powell (1980) กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นวิธีการในการช่วย ระบบการเมืองที่จะทำหน้าที่อื่น ๆ ของมันไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้องผลประโยชน์ การรวบรวม ผลประโยชน์ หรือการกำหนดนโยบายสาธารณะและการน านโยบายไปปฏิบัติ ในขณะที่ Denton and Woodward (1990) นิยามว่า การสื่อสารทางการเมืองคือ การถกเถียงของ สาธารณะชน เกี่ยวกับการจัดสรรสาธารณประโยชน์ (รายได้) อ านาจหน้าที่ (ใครที่ท ำหน้าที่ บริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ) และก ำหนดกฎระเบียบในสังคม (การให้รางวัล และการลงโทษ) สอดคล้องกับ Agree and other (1976) การสื่อสารทางการเมือง เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนะและความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ทางการเมือง ระหว่างบุคคลการสื่อสารทางการเมืองนับเป็นกระบวนการพิเศษ ที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

สำหรับการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ เน้นความโปร่งใส รอบคอบ และสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ผู้ส่งสารต้องตรวจสอบข้อมูล มีเจตนาสุจริต และพิจารณาผลกระทบต่อสาธารณะ สารควรชัดเจน ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดการบิดเบือน ขณะเดียวกันผู้รับสารต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความอย่างรอบคอบ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองลดความขัดแย้ง ส่งเสริมการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และสร้างความร่วมมือที่ดีในสังคมอาจกล่าวได้ 3 ประเด็น คือ

1) การรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมืองในยุคสมัยใหม่เป็นตัวอย่างสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองที่ซับซ้อนและมีประสิทธิภาพ พรรคการเมืองใช้กลยุทธ์หลากหลายเพื่อสื่อสารกับประชาชน โดยไม่จำกัดเฉพาะการพบปะตัวต่อตัวหรือการประชุมใหญ่ แต่ขยายไปยังการใช้สื่อดิจิทัล โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ แอปพลิเคชันมือถือ และสื่อสาธารณะอื่น ๆ เพื่อเข้าถึงผู้เลือกตั้งทุกกลุ่ม การรณรงค์เน้นการสื่อสารสารที่ชัดเจน มีเหตุผล และตรงกับความต้องการของประชาชน เช่น นโยบายเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข หรือความเป็นธรรมทางสังคม ผู้ส่งสารหรือผู้แทนพรรคการเมืองต้องมีความน่าเชื่อถือ สุจริต และควบคุมอารมณ์ในการสื่อสาร ข้อความหรือสารต้องครบถ้วน ถูกต้อง และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสมกับผู้รับสาร ผู้รับสารต้องได้รับข้อมูลอย่างรอบคอบและสามารถวิเคราะห์สารได้อย่างมีวิจารณญาณ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้ผู้ส่งสารพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล เลือกช่องทางที่เหมาะสม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม การรณรงค์หาเสียงสมัยใหม่จึงเป็นการสื่อสารสองทางที่ผู้ส่งและผู้รับมีบทบาทร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้หลักกาลามสูตรในการรณรงค์ช่วยลดความขัดแย้ง เพิ่มความโปร่งใส และส่งเสริมการตัดสินใจทางการเมืองอย่างรอบคอบ ทำให้กระบวนการเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรมและสร้างความร่วมมือในสังคมอย่างยั่งยืน (พระณัฐวุฒิ พันทะลี และคณะ 2565).

2) การแสดงความคิดเห็นและข้อเรียกร้องของประชาชน การแสดงความคิดเห็นและข้อเรียกร้องของประชาชนเป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ เนื่องจากประชาชนมีบทบาทไม่เพียงเป็นผู้รับสาร แต่ยังเป็นผู้ส่งสารด้วยตนเองผ่านหลายช่องทาง เช่น การแสดงความคิดเห็นบนโซเชียลมีเดีย การส่งจดหมายถึงตัวแทนทางการเมือง การเข้าร่วมเวทีสาธารณะ หรือการจัดกิจกรรมสาธารณะ การสื่อสารเหล่านี้สะท้อนความต้องการ ความคิดเห็น และความคาดหวังของประชาชนต่อรัฐบาล พรรคการเมือง และหน่วยงานรัฐ สารที่ประชาชนส่งออกมามักเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านี้ช่วยให้ผู้ส่งสารทางการเมืองสามารถรับรู้และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด การใช้ช่องทางที่หลากหลายช่วยให้เสียงของประชาชนเข้าถึงผู้มีอำนาจและสาธารณะได้กว้างขวางขึ้น ผู้ส่งสารทางการเมืองต้องรับฟัง วิเคราะห์ และตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของประชาชนด้วยความรอบคอบ สุจริต และมีเหตุผล ขณะเดียวกันประชาชนในฐานะผู้รับสารต้องตีความข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณและแยกแยะความถูกต้องของสารที่ได้รับ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้ทั้งผู้ส่งและผู้รับสารพิจารณาข้อเท็จจริง ความเหมาะสมของช่องทาง และผลกระทบต่อสังคม การแสดงความคิดเห็นและข้อเรียกร้องของประชาชนจึงเป็นการสื่อสารสองทางที่มีความสมดุล ระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร การสื่อสารเช่นนี้สร้างความร่วมมือและความ

ไว้วางใจ เพิ่มความโปร่งใส ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างยั่งยืน (คันธิรา ฉายาวงศ์, 2564)

3) การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของสื่อต่าง ๆ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัลเป็นรูปแบบสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ สื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างผู้ส่งสาร เช่น พรรคการเมือง รัฐบาล หรือองค์กรสาธารณะ กับผู้รับสารอย่างประชาชน การนำเสนอข่าวสารมีทั้งรูปแบบข้อความ ภาพ เสียง และสื่อผสม ทำให้ประชาชนสามารถรับข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุม ข้อมูลที่สื่อเผยแพร่มักครอบคลุมนโยบายรัฐ ผลการเลือกตั้ง กฎหมายใหม่ และประเด็นสาธารณะสำคัญ สื่อยังมีบทบาทในการวิเคราะห์ วิพากษ์ และสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง ผู้ส่งสารทางสื่อมวลชนต้องมีความรอบคอบ สุจริต และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนเผยแพร่ ข้อความต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม เพื่อให้เข้าถึงผู้รับสารทุกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณในการรับข้อมูล พิจารณาความถูกต้อง และแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริง การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้การนำเสนอข่าวสารทางการเมืองเป็นไปอย่างรอบคอบและมีคุณธรรม ลดการบิดเบือนและความขัดแย้ง ทำให้ผู้ส่งและผู้รับสารสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีเหตุผล การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัลเช่นนี้สร้างความโปร่งใส เพิ่มความไว้วางใจ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองอย่างยั่งยืน (วุฒิพร ลิ้มวรภัส, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่เป็นกระบวนการสองทางที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีบทบาทร่วมกัน ผู้ส่งสารต้องรอบคอบ สุจริต และพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล สารต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสมและโปร่งใส ส่วนผู้รับสารต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความอย่างมีวิจารณญาณ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยเสริมสร้างคุณธรรม ลดความขัดแย้ง และสร้างความไว้วางใจ ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการตัดสินใจอย่างรอบคอบ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมอย่างยั่งยืน

หลักพุทธธรรมเพื่อการสื่อสารที่ดี

การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่ในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารหลากหลายและรวดเร็ว การสื่อสารมักเกิดความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้งได้ง่าย หลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาเน้นการพิจารณาไตรตรองอย่างรอบคอบ ไม่ยึดถือคำพูดหรือความเชื่อเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาด้วยตนเองตามเหตุและผล การนำหลักนี้มาใช้ในการสื่อสารช่วยให้ผู้ส่งและผู้รับสารมีความรอบคอบ สุจริต และเคารพข้อเท็จจริง อีกทั้งส่งเสริมการฟังและการตอบสนองอย่างมีสติ ทำให้เกิดการสื่อสารที่สร้างสรรค์และลดความขัดแย้งในสังคม หลักกาลามสูตร ถือเป็นหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่สอนให้พิจารณาไตรตรองอย่างรอบคอบก่อนเชื่อสิ่งใด ๆ โดยไม่ให้เชื่อตาม ๆ กันมา หรือเชื่อเพราะเหตุผลเพียงผิวเผิน หลักการนี้สอนให้ใช้สติปัญญาในการพิจารณาและตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อให้พ้นจากความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล และป้องกันความสูญเสียที่จะเกิดแก่ตัวบุคคล มีรายละเอียด ดังนี้

ในพระไตรปิฎกได้ระบุถึง หลักกาลามสูตร (เรียกอีกอย่างว่า เกสปุตตสูตร) คือ พระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ ชาวกาลามะ หมู่บ้านเกสปุตตนิคม แคว้นโกศล กาลามสูตรเป็นหลักแห่งความเชื่อที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ให้แก่พุทธศาสนิกชน ไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ อย่างมกมายโดยไม่ใช้ปัญญาพิจารณาให้เห็นจริงถึงคุณโทษหรือดีไม่ดีกว่าก่อนเชื่อ มีอยู่ 10 ประการ ได้แก่ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

1) มา อนุสสเวน อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา คือ ได้ยินได้ฟังเรื่องอะไรต้องเอาเรื่องนั้นมาคิดพิจารณาด้วยปัญญาหาเหตุผล ว่าสิ่งใดเรื่องอะไรที่ได้ยินได้ฟังมาแล้วมีเหตุผลพอเชื่อถือได้หรือไม่ได้ ใช้ปัญญาวิจัยวิเคราะห์ให้ดี สิ่งใดมีเหตุผลพอเชื่อถือได้จึงเชื่อ สิ่งไม่เป็นไปเป็นเหตุผลอย่าไปเชื่อในสิ่งนั้นๆ ต้องใช้ปัญญา พิจารณาทบทวนจนเกิดความมั่นใจว่า เรื่องนั้นควรเชื่อถือได้

2) มา ปรมปราย อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบๆ กันมา ประเพณีนิยมที่ทำกันอยู่ในปัจจุบัน เป็นเรื่องเก่าแก่โบราณที่สืบทอดกันมา และทำต่อ ๆ กันไป เพราะถือว่าเป็นของเก่า ไม่มีใครกล้าแก้ไข หรือแม้กระทั่งความเชื่อในเรื่องผีฟ้าได้ จึงจ้องรังทัก เป็นต้น ความเชื่อเช่นดังกล่าวนี้เป็นความเชื่อของคนในสมัยโบราณ ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักของเหตุผล ดังนั้นความเชื่อของคนโบราณนั้นไม่ใช่ว่าจะถูกหรือดีเสมอไป แต่เป็นความเชื่อปรัมปรา เราจึงไม่ควรจะเชื่อ ถ้ายังไม่แน่ใจ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องน่าสืบ ๆ กันมาก็ตาม

3) มา อติกราย อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ ความตื่นข่าว เพราะสิ่งที่ร่ำลือกันนั้นหาแหล่งข้อมูลอ้างอิงยากลำบากหรือหาไม่ได้เลย ดังนั้น ข่าวเล่าลือนี่จะเป็นจริงหรือเท็จอย่างไร จึงควรใช้ปัญญาพิจารณาว่ามีเหตุผลพอเชื่อถือได้หรือไม่ ไม่เช่นนั้น ก็จะเป็นเหมือนกระต่ายตื่นตูม

4) มา ปิฎกสมุททาเนน อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์ เรื่องตำราต้องพิจารณาให้ดี เพราะบางครั้งบางข้อมูลที่เขียนไว้ในตำราก็เป็นเรื่องจริงที่เชื่อถือได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปข้อมูลอาจไม่เป็นจริงก็ได้ หรือในบางตำราก็มีการอ้างผิดหรือเป็นการหลอกลวง ดังนั้น ไม่ว่าใครจะเอาตำราอะไรมาอ้างก็ตาม ก็อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ

5) มา ตกเหตุ อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรกะ (การคิดเอาเอง) ด้วยการใคร่ครวญตามวิธีที่เรียกว่า ตรรกะ เพราะว่าตรรกะก็ยังผิดได้ ในเมื่อเหตุผลหรือวิธีใช้เหตุผลมันผิดอยู่ท่านใช้คำว่า ตกเหตุ คือ การตรึกหรือการคิด ตรรกวิทยาเป็นวิชาแสดงเรื่องความคิดเห็น อ้างหาเหตุผล แต่พระพุทธเจ้าทรงกล้าค้านตรรกวิทยาไว้ว่า การอ้างหาเหตุผลโดยการคาดคะเนนั้นอาจจะผิดก็ได้ การอ้างหาเหตุผลนั้นไม่ใช่ว่าจะถูกไปเสียทุกอย่าง

6) มา นยเหตุ อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการอนุมาน ด้วยเหตุผลว่า สมเหตุสมผล เหตุผล เช่น เวลาขับรถ ผู้ขับขี่คิดว่า จะแซงรถคันหน้าพ้น ถ้าขับรถเร็วกว่านี้ซึ่งเป็นการคาดคะเนเอา บางทีการคาดคะเนความเร็วไม่ถูก ก็อาจชนรถคันหน้าที่วิ่งสวนมาก็ได้ การคาดคะเนหรืออนุมานเอาอย่างนี้ทำให้เกิดอุบัติเหตุมีคนเสียชีวิตมามาก การอนุมานเอาจึงไม่แน่นอน

7) มา อาการปริวิตกเณน อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการคิดตรึงตรงตามแนวเหตุผล คำว่า ตรึก คือ นึกขึ้นได้นั่นเอง คำว่า ตรอง หมายความว่า พิจารณา ฉะนั้นการตรึกหรือนึกขึ้นได้ในสิ่งใด เรื่องอะไร อย่าเพิ่งปักใจเชื่อว่า การตรึกได้ อย่างนั้น จะมีความถูกต้องไปเสียทั้งหมด

8) มา ทิฏฐินชฌานก ขนติยา อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว หรือแม้แต่ว่าจะเข้ากันได้กับทฤษฎีของตัวเองก็อย่าเพิ่งถือเอา เพราะทฤษฎีของตัวเองก็ผิดได้เช่นกัน แม้กระนั้นผู้คนโดยทั่วไปก็มักจะเชื่อ

เพราะเหตุที่มันเข้ากันได้กับความเห็นหรือความเชื่อของเรา หรือ เมื่อมันเข้ากันได้ทฤษฎีที่ตัวเองเชื่อ หรือที่ตัวเองเชื่อถือหรือยึดถือไว้นั่นเอง

9) มา ภพพรูปตาย อย่าปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณ์น่าจะเป็นไปได้ เพราะเหตุว่าผู้พูดคำพูดที่น่าเชื่อถือ คือ เห็นว่าคนที่เป็นคนใหญ่คนโตนั้น พูดจาควรเชื่อถือได้ ผู้รับสารจึงต้องฟังดูให้ดีเสียก่อน แม้แต่บุคคลผู้มีชื่อเสียงต่างๆ ก็ไม่แน่ อย่าเพิ่งเชื่อคำพูดของท่านเหล่านั้นทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ ควรจะฟังหูไว้หู ฟังให้ดีเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วจะถูกหลอกได้ง่าย อย่าเพิ่งเชื่อในที่มีได้หมายความว่า ไม่ให้เชื่อ แต่ควรจะพิจารณาดูก่อนแล้วถึงจะเชื่อ

10) มา สมโณ โน ครู อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรา กล่าวคือ ให้ระมัดระวัง แม้แต่คำสอนของครูหรืออาจารย์ของเราเองก็ตาม ทั้งนี้หากครูหรืออาจารย์เกิดมีอคติ (โลก โกรธ หลง) ก็จะทำให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้ แม้จะโดยมิได้ตั้งใจก็ตาม ไม่นับกรณีอื่น ๆ ดังนั้น จึงอย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นศาสดา ครูอาจารย์ของเรา การยึดอาจารย์ของตนเองมากเกินไป ก็ไม่ดี ควรทำตาม ทดสอบดู ถ้าผิดพลาดก็ไม่ต้องเชื่อ ถ้าทำแล้วดีขึ้นก็แสดงว่าเชื่อได้

ทั้งนี้ หลักกาลามสูตร ตามแนวคิดของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา คำว่า “มา” อันเป็นคำบาลีในพระสูตรนี้ เป็นการปฏิเสธ มีความหมายเท่ากับ “No” หรือนะ คือ “อย่า” แต่โบราณจารย์กล่าวว่า ถ้าแปลว่า “อย่าเชื่อ” เป็นการแปลที่ค่อนข้างแข็งไป ควรแปลว่า “อย่าเพิ่งเชื่อ” คือ ให้ฟังไว้ก่อน ส่วนนี้ได้แก่สำนวนแปลของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ) วัดเทพศิรินทราวาส นักปราชญ์รูปหนึ่งในยุครัตนโกสินทร์ แต่บางอาจารย์ให้แปลว่า “อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ” แต่บางท่านแปลตามศัพท์ว่า “อย่าเชื่อ” ดังนั้น การแปลในปัจจุบันนี้จึงมีอยู่ 3 แบบคือ 1) อย่าเชื่อ 2) อย่าเพิ่งเชื่อ และ 3) อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ การแปลว่า “อย่าเชื่อ” นั้น เป็นการแปลที่ค่อนข้างจะแข็ง เป็นการไม่ค่อยยอมกัน ส่วนการแปลอีก 2 อย่างนั้น คือ “อย่าเพิ่งเชื่อ” และ “อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ” นั้นก็มีความหมายเหมือนกัน แต่คำว่า “อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ” นั้นเป็นสำนวนแปลที่ค่อนข้างยาว ดังนั้นคำว่า “อย่าเพิ่งเชื่อ” เป็นสำนวนที่สั้นกว่า ง่ายกว่า และเข้าใจได้ดีกว่า ฉะนั้น การที่จะแปลให้ฟังง่ายและเหมาะสม ก็ต้องแปลว่า “อย่าเพิ่งเชื่อ” เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ใครจะพูดก็พูดไป เราก็จับไป อย่าไปว่า หรือค้านเขา แต่ อย่าเพิ่งเชื่อ ต้องพิจารณาดูก่อนว่าถูกหรือผิด เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ เป็นบุญหรือเป็นบาป เป็นไปเพื่อประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ จะเห็นได้ว่า เกสปัญตียสูตร หรือ กาลามาสสูตร คือพระสูตรที่สอนให้เชื่อตนเอง สอนให้ฟังตนเอง ให้แสวงหาความรู้จนเกิดความมั่นใจด้วยตนเอง แล้วจึงจะปลงใจเชื่อสิ่งนั้น ๆ (พระครูปลัดธรรมสรค คุณสาโร, 2567)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนสรุปได้ว่า หลักกาลามสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการพิจารณาและประยุกต์ใช้ในการสื่อสารทุกประเภท โดยเน้นให้ผู้ส่งสารตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผล และควบคุมอารมณ์ ขณะเดียวกันสารต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสมและโปร่งใส ส่วนผู้รับสารควรฟัง วิเคราะห์ และตีความอย่างรอบคอบ การประยุกต์หลักกาลามสูตร ช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และเสริมสร้างคุณธรรม ทำให้การสื่อสารทางสังคมและการเมืองมีประสิทธิภาพ รอบคอบ และยั่งยืน

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่

1) **อย่าเชื่อสิ่งใดเพียงเพราะได้ยิน** ผู้ส่งสารต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อนเผยแพร่ข้อมูล ไม่พึ่งพาข่าวลือหรือคำพูดที่ยังไม่ยืนยัน สารควรชัดเจน ครบถ้วน และมีหลักฐานรองรับ ช่องทางการสื่อสารต้องเลือกแบบที่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ ทำให้การสื่อสารทางการเมืองลดความเข้าใจผิด และสร้างความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร

2) **อย่าเชื่อเพราะสืบทอดมาแต่เดิม** ผู้ส่งสารไม่อ้างประเพณีหรืออำนาจเก่าเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ต้องปรับสารให้ทันสมัยและสอดคล้องเหตุผล สารควรสะท้อนข้อเท็จจริงและปัญหาปัจจุบัน ช่องทางควรเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ผู้รับสารควรพิจารณาข้อความตามหลักเหตุผล ไม่ยึดติดสิ่งที่ได้รับสืบทอดมา การประยุกต์หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความรอบคอบ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

3) **อย่าเชื่อเพราะพูดต่อๆ กันมา** ผู้ส่งสารหลีกเลี่ยงการเผยแพร่คำพูดซ้ำหรือข่าวลือ ต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อนพูด สารต้องชัดเจน มีหลักฐานรองรับ ช่องทางควรเป็นสื่อที่ตรวจสอบได้และมีความน่าเชื่อถือ ผู้รับสารควรฟังและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิจารณญาณ การปฏิบัติตามหลักนี้ลดความเข้าใจผิดและความขัดแย้งในสังคม ทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจทางการเมืองอย่างรอบคอบ

4) **อย่าเชื่อเพราะเห็นเป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย** ผู้ส่งสารไม่ใช่สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายสร้างความน่าเชื่อถือเทียม สารควรเน้นสาระจริงและความถูกต้อง ช่องทางควรเลือกที่เน้นเนื้อหาแทนภาพลักษณ์ ลวง ผู้รับสารควรประเมินข้อมูลตามเหตุผล ไม่ตัดสินจากสัญลักษณ์หรือความรู้สึก การประยุกต์หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองชัดเจน โปร่งใส และลดการบิดเบือน

5) **อย่าเชื่อเพราะเกิดความรู้สึกชอบใจหรือไม่ชอบใจ** ผู้ส่งสารควรควบคุมอารมณ์ ไม่ปล่อยให้ความรู้สึกครอบงำข้อความ สารควรนำเสนออย่างเป็นกลางและสุจริต ช่องทางควรลดอคติหรือการบิดเบือน ผู้รับสารต้องฟังและตีความอย่างมีสติ การนำหลักนี้มาประยุกต์ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองลดความขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจที่แท้จริง

6) **อย่าเชื่อเพราะคิดว่าเหมาะสมกับตนเอง** ผู้ส่งสารควรพิจารณาผลกระทบต่อสาธารณะ ไม่เน้นประโยชน์เฉพาะกลุ่ม สารต้องเป็นกลางและสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่องทางควรสื่อสารถึงทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ผู้รับสารควรตีความตามบริบทและไม่ยึดอคติ หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความยุติธรรมและรอบคอบ

7) **อย่าเชื่อเพราะเคารพต่อบุคคลหรือผู้ใหญ่** ผู้ส่งสารไม่อ้างผู้มีอำนาจเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ต้องใช้เหตุผลและข้อมูล สารควรชัดเจน ครบถ้วน และโปร่งใส ช่องทางควรเปิดเผยและตรวจสอบได้ ผู้รับสารต้องวิเคราะห์ข้อมูลตามเหตุผล ไม่ตามบุคคล หลักนี้ช่วยลดอคติและส่งเสริมความโปร่งใสในการสื่อสารทางการเมือง

8) **อย่าเชื่อเพราะเห็นว่าเป็นทฤษฎีหรือคำสอนเก่า** ผู้ส่งสารนำแนวคิดเก่ามาปรับให้เหมาะกับบริบทปัจจุบัน สารควรทันสมัยและนำไปใช้ได้จริง ช่องทางควรเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ผู้รับสาร

ต้องประเมินความเหมาะสมตามสภาพจริง หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของสังคม

9) อย่าเชื่อเพราะใช้เหตุผลไม่สมบูรณ์ ผู้ส่งสารต้องใช้เหตุผลรอบด้านและข้อมูลครบถ้วน สารควรถูกต้องและชัดเจน ช่องทางควรให้ข้อมูลครบถ้วนและตรวจสอบได้ ผู้รับสารต้องวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องก่อนรับ หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความรอบคอบและลดความเข้าใจผิด

10) อย่าเชื่อเพราะสิ่งนั้นทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความเสียหาย ผู้ส่งสารพิจารณาผลกระทบของสารก่อนเผยแพร่ สารต้องเน้นความจริงและประโยชน์ต่อสาธารณะ ช่องทางควรลดความบิดเบือนและสร้างความขัดแย้ง ผู้รับสารต้องตระหนักถึงผลกระทบและตีความอย่างมีวิจารณญาณ หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองปลอดภัย มีคุณธรรม และสร้างความไว้วางใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า หลักกาลามสูตร 10 ข้อเน้นให้ผู้ส่งสารพิจารณาข้อเท็จจริง ใช้เหตุผล และควบคุมอารมณ์ ไม่เผยแพร่ข้อมูลตามข่าวลือ อคติ หรืออำนาจเดิม สารที่ส่งออกควรชัดเจน ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดความเข้าใจผิด ผู้รับสารควรฟัง วิเคราะห์ และตีความด้วยวิจารณญาณ การประยุกต์หลักเหล่านี้ช่วยสร้างความโปร่งใส ลดความขัดแย้ง และเพิ่มความน่าเชื่อถือในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ทำให้เกิดการสื่อสารที่มีคุณธรรม รอบคอบ และสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากเนื้อหาที่กล่าวมาทั้งหมด เกี่ยวกับ “พุทธธรรมเพื่อการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่” นำมาสู่การขยายความขององค์ความรู้ที่ได้รับดังนี้ 1) ความสำคัญของผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมือง ต้องมีความรอบคอบ พิจารณาข้อเท็จจริง ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และควบคุมอารมณ์ เพื่อไม่ให้ความรู้สึกครอบงำสาร การเลือกใช้ถ้อยคำ ท่าทาง และเจตนารมณ์ต้องเหมาะสมกับผู้รับสารและบริบทของสถานการณ์ ผู้ส่งสารยังต้องพิจารณาผลกระทบต่อสาธารณะ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ การสื่อสารที่เริ่มต้นจากผู้ส่งสารที่มีความสุจริตและรอบคอบ จะช่วยลดความเข้าใจผิดและความขัดแย้งในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง 2) การสร้างสารที่มีคุณภาพ สารที่ส่งออกควรชัดเจน ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับ ต้องพิจารณาเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสาร สารต้องหลีกเลี่ยงการบิดเบือนข้อมูล การใช้ถ้อยคำเกินจริง หรือการสร้าง ความขัดแย้ง ข้อมูลควรมีหลักฐานรองรับและสามารถตรวจสอบได้ การสร้างสารที่มีคุณภาพช่วยให้ผู้รับสารสามารถวิเคราะห์และเข้าใจข้อความได้อย่างถูกต้อง ลดความเข้าใจผิด และเสริมสร้างการสื่อสารทางการเมืองที่สุจริต รอบคอบ และโปร่งใส 3) การเลือกช่องทางที่เหมาะสม ช่องทางการสื่อสารมีผลต่อความเข้าใจและการรับสาร ผู้ส่งสารควรเลือกช่องทางที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มผู้รับ รวมถึงสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ การเลือกช่องทางที่เหมาะสมช่วยให้สารถึงผู้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ลดอคติและความเข้าใจผิด และทำให้การสื่อสารทางการเมืองเป็นไปอย่างรอบคอบ โปร่งใส และสร้างความไว้วางใจ และ 4) บทบาทของผู้รับสาร ผู้รับสารมีบทบาทสำคัญในการทำให้การสื่อสารสมบูรณ์ ต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความสารด้วยวิจารณญาณ ไม่ยึดตามอคติหรืออิทธิพล

ของผู้ส่งสาร การตีความสารต้องพิจารณาบริบท เหตุผล และผลกระทบต่อสังคม การมีผู้รับสารที่รอบคอบช่วยให้เกิดการตอบสนองที่เหมาะสม ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณธรรม ทำให้การสื่อสารทางการเมืองเกิดความเข้าใจร่วมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

บทสรุป

การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่เป็นกระบวนการที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีบทบาทร่วมกัน โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้ส่งสาร สารหรือข้อมูล ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่มีลักษณะเฉพาะคือ ความซับซ้อน การมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความโปร่งใส ทั้งนี้ การสื่อสารไม่ได้จำกัดเพียงการแลกเปลี่ยนข้อมูล แต่รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การประยุกต์หลักพุทธธรรม โดยเฉพาะกาลามสูตร ช่วยให้ผู้ส่งสารพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ ข้อความที่ส่งออกต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดการบิดเบือน ขณะเดียวกัน ผู้รับสารควรฟัง วิเคราะห์ และตีความสารด้วยวิจยญาณ การบูรณาการหลักกาลามสูตรในการสื่อสารทางการเมืองช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความน่าเชื่อถือ และเสริมสร้างคุณธรรม ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ รอบคอบ และยั่งยืน บทความชี้ให้เห็นว่าการประยุกต์พุทธธรรมในการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่สามารถส่งเสริมความโปร่งใส ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งยังช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างนักการเมืองและประชาชน กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นจึงมีคุณธรรม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นอย่างโปร่งใส และเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสังคมที่ มั่นคง ยุติธรรม และยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- คันธิดา ฉายาวงศ์. (2564). แนวโน้มการเมืองไทยกับสื่อสังคมออนไลน์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารเทคโนโลยี สารสนเทศ มจร. พระนคร*, 6(1), 97-107.
- ณัฐชุต วิจิตรจามร. (2566). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประมะ สตะเวทิน . (2534). *หลักและทฤษฎีการสื่อสาร*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระครูปลัดธรรมสรค คุณสาโร. (2567). กาลามสูตร: หลักพิจารณาก่อนเชื่อในพุทธปรัชญาเถรวาท. *วารสาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร*, (14)2, 275-276.
- พระณัฐภูมิ พันทะลี, พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภโย, พระครูวินัยธรราชิต ปยุตโต, และชนาธิป ศรีโท. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(1), 83-93.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มัลลิกา คณานุรักษ์. (2547). *จิตวิทยาการสื่อสารของมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2546). *การประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิพร ลิ้มวราภัส. (2562). *กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ กรณีศึกษาโพสต์ทูเดย์และแนวหน้า*, ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Agree, W.K., Ault P.H., & Emery, E. (1976). *Introduction to mass communication*. New York, NY: Harper & Row.
- G.A. Almond and Powell, G. Bingham Jr. (eds.). (1980). *Comparative Politics Today: A World View*. Boston: Brown and Company.
- R.E. Denton, G.C. Woodward. (1990). *Political Communication in America*. New York : Praeger.